

ТАКТИКА МАЧЕВАНЈА I СВАКОДНЕВНИ ЗИВОТ

Girard Pierre Jacques François (1740): **О условима борбе**

Мачеваоци и бочни положај сунца у борби, Girard, „Traité des armes”, 1740

Girard Pierre Jacques François учитељ мачевања, (види више у: **Кратка историја мачевања PDF**), 1740. године пише: **„Шта у борби чини рука мачеваоца са мачем подједнако је важно као и где ступа његова нога са ципелом.”**

Једна од главних припремних борбених акција је анализа миљеа борбе – места и околности у којима ће се она одвијати.

Из тог разлога као што добар шахиста увек највећи значај придаје позицији (месту) фигура на табли - јер и најслабија фигура на добром месту вреди више од најјаче која је на лошем месту, врсне војсковође највећи значај придају околностима, времену и месту на коме ће се сударити и борити са противником, добар редитељ мизансцену позоришне представе, поморац условима пловидбе... тако и у мачевалачкој борби добар мачевалац увек узима у обзир *своје место у простору борбе, место противника и околностима у којима ће се борити.*

Мачевалац током борбе не сме, дакле, да се бави само својом вештином већ и непрестано пратити своје место, место противника у простору и простор сам са предметима у њему, а који му могу бити на штету или на корист. Не гледати на препреке иза леђа, ћошкове у које противник смишљено сатерује, низбрдице, узбрдице, блато... исто је што и бити слеп у борби јер и невешт противник стиче сваку предност ако дође у положај и околности који му иду на руку. То важи чак и за неприродан – „мртав” простор у коме се одвија спортска борба у унапред припремљеним „стерилним” условима места борбе једнаког за оба борца јер и ту уколико мачевалац не придаје пажњу свом кретању у назад и лево-десно он иступа са простора борилишта (напушта писту) а за шта му следе прописане казне.

Добар мачевалац стога увек изводи своје акције водећи рачуна о условима у којима се бори прилагођавајући их са зидом који му је иза леђа (па се креће у страну), ћошком у који га противник сатерује (па се креће напред), деловима намештаја који су

му на путу (па их баца у страну или на противника), низбрдици, блату... Онај ко је горе напада брже, а онај ко је доле брже одступа, у тој мери обојици је тешко да одрже равнотежу и од жустрине се не откотрљају. Такође, онолико колико је оном доле теже и спорије да нападне толико је и оном горе теже и спорије да одступи. Али овај доле има више предности јер види тло које је пред њим и наводи супарника на саплитање а овај који иде уназад то не може, а иста је ситуација и са низбрдицом; мачевалац дешњак у десном ставу - ако се налази десно од противникове бојеве линије, наноси му најлакше и најчешће сечења у његову леву горњу страну (противникових 9 до 12 сати). Но, уколико га околности доведу у ситуацију да се нађе лево од противникове бојеве линије он своја сечења најчешће треба да изводи на противникову супротну - десну горњу страну (противникових 12 до 15 сати), и уколико настави чинити као што је навикао и најчешће чинио, а не обазирати се на друге околности свог положаја, он ће чинити теже и себе доводити у ризичнију ситуацију. Једна од основних почетничких грешки је, такође, необзирање на положај извора светла у борби. Дobar мачевалац прво гледа да се постави са светлошћу себи иза леђа јер тада противника добро види а са тешкоћом је виђен.

Мачевалац, дакле, може бити знатно вештији од противника али простор и услови у којима се бори да му иду толико на штету да се нађе у безизлазној ситуацији. Мачевалачка борба отуд није само борба са противником већ и борба са простором и околностима у којима се она одвија - умеће да им се супротстави ако су на штету или се искористе ако су на корист.

То значи да мачеваоцу за добро мачевање није довољно да добро савлада и зна технику мачевалачких акција – оно „шта“ и „како“. Он треба исто толико да зна и право време, место (околности) њиховог извођења – оно „када“ и „где“ јер није исто извести мачевалачки испад на лакираном дворском паркету и у сеоској шикари. Једна иста радња изведена технички изврсно у погрешном тренутку или на погрешном месту је исто што и технички погрешно изведена радња јер различити тренутак и место дају и различити карактер истој техничкој радњи. И најбоље семе кад се на најбољи начин сеје у јесен а не у пролеће сејано је за пропаст а не жетву.

Стога мачевалац који се залеће у акцију не обазирати се на околности и услове у којима се бори најчешће страда зато што чини кратковидо. Он, наиме, креће у извођење акције не рачунајући да њен развој и околности ову толико могу да искомпликују да га то може довести у безизлазан положај немоћи. Мудар мачевалац у борби, зато, кад не познаје сасвим добро околности у којима се бори (а то никад не зна нико сасвим) до успеха радије долази из више мањих и опрезних корака него из једног великог скока јер грешке у малим корацима се лако исправљају док грешке у грабежљивом и похлепном залетању тешко или никако. Мудар мачевалац, исто тако, уколико околности за борбу нису погодне ову гледа да избегне. О томе говори нпр. једна чувена анегдота. *„Бокуден, чувени јапански учитељ мачевања је прелазио преко језера. Он се нашао у чамцу у коме је био и један самурај грубог изгледа, охол и сиров у сваком погледу. Тај се хвалио и досађивао својим искуством у мачевању. Сапутници су пажљиво слушали његову наметљиву причу, док је Бокуден дремао незаинтересован. То је раздражило хвалисавца који је пришао и Бокудена продрмао, с речима: „Ти такође носиш два мача, што и ти не кажеш неку реч?“ Бокуден му благо одговори: „Моја вештина се разликује од твоје. Она се не састоји у побеђивању других, већ у томе да се не буде побеђен.“ Ово је разјарило простака. „Којој ти школи онда припадаш?“ „Моја школа је позната под именом Мутекацу (што значи поразити*

непријатеља „без руку“, то јест, без употребе мача). „Па зашто онда носиш мач?“ „Он је ту за уништавање себичних побуда, а не да би убијао друге.“ Тај га човек тада гневно и раздражено позва да се против њега бори тако без мачева, а Бокуден прихвати. Хвалисави самурај онда нареди чамцији да пристане на копно али Бокуден предложи борбу одмах, а на ближем острву, што он и прихвати. Чим су се приближили самурај скочи на оство и извуче свој мач, спреман за борбу. Бокуден лагано скине своје мачеве и предаде их чамцији, а онда узме његово весло и одгурне њиме чамац у назад. Чамац се тако удаљи од острва а Бокуден весело добаци самурају: „Ово је моја школа без мача.“ (Дајсец Т. Сузуки, Зен и самураји)

„Мачеваоци који су превише сигурни у себе и убеђени у своју надмоћ у вештини својим гордим и охолим ставом бахатог необазирања на околности увек изазивају и позивају иронију живота да им покаже њихово право место сусрећући их са оним на шта нису безобзирно ни помишљали ни рачунали“ (А.С. „Дневник учитеља мачевања“)

„Ако је све борба – онда је све мачевање.“

.С.“Дневник учитеља мачевања“

Све речено за околности и услове у којима се увек одвија нека мачевалачка борба важи и за свакодневни живот људи који увек воде своје животне борбе у условима неког миљеа.

Добар поморац не излази на море пред буру на хоризонту и не развија већ пакује једра, добар привредник не појачава и не започиње нове послове кад је на видуку привредна криза већ их смањује и гаси, добар банкар не даје кредит а паметан човек га не узима пред економску кризу, сељак не сеје кад прети поплава, мраз или суша... По томе се разликује кратковид човек – тактичар који грамзиво гледа и види само тренутну корист себи испред носа, и далековид човек – стратег који стрпљиво гледа и види дугорочну корист која ће давати добит још и његовим наследницима.

„...Стога у стварима које ти као примамљиве и „добре“ непрестано нуди свакодневни живот „бескрајног напредовања“ гледај, промишљај, премеравај и откривај зло које ти се обично успут невидљиво и скривено подмеће испод тога иначе ћеш завршити као СОМ - са лепим, укуским и дебелим црвом у устима, али и удицом у стомаку.“ (Дневник учитеља мачевања, А.С.)

Искусан човек зато проучава услове свега што му се нуди и уколико они нису – а није у нужди и има избора, одустаје од делања или у делању одуговлачи и кочи чекајући боље услове и околности јер зна да започети под злим условима или у зло време а ићи до краја значи сигурно пропасти. Постоје увек, дакле, околности кад треба одустати од својих накана и делања ма колико они били примамљиви ако услови нису повољни или неће бити повољни, па макар и уз извесну штету, јер упорност да се чини тада ствара још већу штету. Наставити даље у том случају значи бити жртва сопствене

не само глупости већ и сујете и таштине јер упорност указује на мудрост а трвдоглавост на незрелост, гордост и сујету.

Из овог разлога - јер се положај, околности и услови увек разликују па „Кад двојица чине исто то није исто“(Ф. Ниче), паметан човек се никад не труди да узима другог за углед већ гледа да буде *оригиналан* - чини гледајући у складу са сопственим и непоновљивим временом, простором, условима и околностима.

„Једна половина свих проблема у животу сваког човека се не односи толико на његово умеће доброг или лошег познавања право и погрешног пута колико на дилеме које настају везано за околности и услове под којима се тим путем треба кретати јер 'Ни цариградски друм не ваља кад њим ходе вуци и хајдуци'. “(Дневник учитеља мачевања).

Живот у сваком тренутку и на сваком месту, дакле, показује да он није само оно **једно** што тренутно јесте и човек мисли да јесте већ и оно **много** што може очас променом постати. Неискусни и брзоплети људи отуд најчешће и страдају јер се лакомислено залећу у своје жеље не узимајући у обзир могуће невоље а заборављајући да *„Највећа невоља овог света је невоља неувиђања невоља“ (Mihailo Đurić)* и да *„Богови кад желе да нас казне понекад нам намерно испуне наше жеље.“*

Александар Станковић
Учитељ мачевања,
Школа мачевања "Свети Ђорђе,
Београд, март 2020

